

DUURZAAM. SAMEN. LEVEN.

VERKIEZINGSPROGRAMMA
2018-2022

GROENLINKS

MAASTRICHT

INHOUD

inhoud	2
inleiding	3
De groene stad	5
Klimaatneutraal 2030: #missionzeromaastricht	5
Meer natuur	8
Schoner vervoer	10
Duurzaam ondernemen	12
2. Sociaal en samenleven	16
Iedereen doet mee	16
Kansen voor onderwijs en jeugd	17
Actief en ruimhartig tegen armoede	18
Zorg is altijd maatwerk	19
Sport in beweging	20
3. Het open Maastricht	22
Diversiteit: iedereen is anders	22
Kunst verrijkt het leven	23
Internationaal denken & doen	24
Vluchtelingen welkom	24
Studentenstad	26
Actief burgerschap!	27
Smart City Maastricht	28
Openbare orde en veiligheid	29
4. Bestuur en organisatie	31
Bestuur	31
Financiën	31

INLEIDING

Beste lezer,

Voor u ligt het verkiezingsprogramma 2018 van GroenLinks Maastricht. Een programma waarin u kunt lezen waar wij voor staan. Wat onze inzet wordt voor de stad in de komende jaren. Wij barsten van de ambitie om de stad nog mooier te maken, nog leefbaarder. Een stad waar voor iedereen plek is en waar iedereen mag zijn wie zij of hij is.

Een stad is nooit af. Maastricht dus ook niet. De uitdagingen voor de komende jaren zijn onverminderd groot. De druk op de (jeugd)zorg is enorm en we moeten ervoor zorgen dat niemand buiten de boot valt. Wij willen nu echt stappen zetten in het tegengaan en oplossen van armoede onder de inwoners in de stad. Maastricht zal zich verder ontwikkelen tot een studentenstad, niet langer een stad met studenten. Klimaat-afspraken vragen om grote ingrepen in de bebouwde omgeving. Elektrisch rijden wordt de komende jaren de norm, de stad moet zich daarop voorbereiden.

Ons programma pakt onderwerpen voor de korte termijn aan maar wij lopen niet weg voor de uitdagingen die verder weg liggen en waar we nu mee aan de slag moeten zoals klimaatafspraken. GroenLinks kiest voor een duurzame toekomst en die toekomst begint vandaag. Voor en door Maastricht.

Uiteraard hopen wij dat iedereen het programma in zijn geheel gaat lezen. Wij hebben namelijk veel te vertellen over Maastricht. We hebben een top 10 gemaakt van die punten waar wij prioriteit aan willen geven de komende jaren:

1. Duidelijke stappen en versnelling op weg naar een klimaatneutraal Maastricht in 2030: inzetten op besparing, meer opwekking van duurzame energie, aardgasvrij wonen en het stoppen met van fossiele energie voor iedereen bereikbaar maken;
2. Nieuwbouw wordt standaard nul-op-de-meter en uiteindelijk energieneutraal, voor bestaande bouw komt een actieplan voor verduurzaming;
3. Stadse mobiliteit die de stad weer leuker, veiliger en gezonder maakt: fiets en voetganger, en elektrisch openbaar vervoer krijgen in het gebied tussen Via Regia-Noorderbrug-Terblijterweg en Tongerseweg-Kennedybrug-Akersteenweg prioriteit;
4. Alle straatparkeerplaatsen voor auto's verplaatsen naar o.a. parkeerpockets, zodat ze stapsgewijs uit het straatbeeld verdwijnen. Op de opvallende plekken komen picknickplaatsen, speelgelegenheden en extra fietsparkeerplaatsen. Per jaar wil GroenLinks zo 600 extra fietsparkeerplaatsen creëren. De invoering van een milieuzone in het gebied binnen de Singels ziet GroenLinks als een eerste stap naar een autovrije binnenstad. Daarom wordt het totale aantal autoparkeerplaatsen binnen de singels stapsgewijs afgebouwd met 50 per jaar.
5. In 2022 leeft minder dan 10% van de Maastrichtse gezinnen onder de armoedegrens. Goed onderwijs, samenwerking met alle ketenpartners en laagdrempelige hulp zijn daarbij cruciaal. Hoogste prioriteit komt te liggen bij gezinnen met kinderen, wat elk kind dat in armoede opgroeit is er wat GroenLinks betreft één te veel;
6. De werkloosheid in Maastricht daalt. We willen de werkloosheid structureel onder het landelijk gemiddelde houden waarbij kwetsbare groepen onze aandacht krijgen en houden. De kansen en mogelijkheden van werkzoekenden staan centraal en maatwerk is de oplossing;

7. Maastricht is en blijft een stad waar iedereen zich thuis voelt, ongeacht afkomst, geslacht, beperking, geloof of (seksuele) voorkeur; dialoog, samenwerking en soms handhaving zijn onontbeerlijk;
8. We maken van Maastricht een studentenstad, en niet langer “een stad met studenten”. Met aandacht voor ieders belang zoeken we naar de juiste balans in huisvesting, cultuur, economie en communicatie;
9. De burgerbegroting wordt actief ingezet als instrument om inwoners van de stad te betrekken, mee te laten denken en beslissen over initiatieven in hun buurt of wijk;
10. De culturele winter is voorbij. Wat GroenLinks betreft komt er weer ruimte voor investeringen in cultuur, met een aanvullende investering van 3% op het jaarlijkse budget. Dit wordt onder meer ingezet voor het beter onder de aandacht brengen van de parels op de Maastrichtse culturele kroon, zodat cultuur niet alleen voor alle inwoners toegankelijk is, maar bredere lagen van het publiek dan nu ook hun weg vinden naar het beschikbare aanbod.

Veel leesplezier!

De programmacommissie Gemeenteraadsverkiezingen 2018

Martijn Habets
Menno Janssen
Saskia Hermens
Coen van der Gugten
Marlise Korsten
Nina Solomons
Hans Passenier
Gert-Jan Krabbendam

DE GROENE STAD

GroenLinks maakt al geruime tijd deel uit van het stadsbestuur en er is veel bereikt in en voor de stad. De stad wordt niet langer in tweeën gedeeld door de A2 en met de Groene Loper komt het groene buitengebied tot aan de voordeur van onze inwoners, het Sphinxkwartier wordt herontwikkeld, de Noorderbrug is verlegd en Maastrichtse Energie Akkoorden zijn gesloten. Maar we zijn nog niet klaar. De opgaven voor de toekomst zijn groot en niet zomaar te realiseren.

Vanuit de mondiale klimaatafspraken zal een ambitieus verduurzamingsprogramma doorgezet moeten worden om toe te werken naar een klimaatneutrale stad. De gemeenteraad heeft bepaald dat Maastricht in 2030 klimaatneutraal moet zijn en dat vraagt grotere inspanningen en budgetten dan tot nu toe zijn geleverd. De ontwikkelingen rondom elektrisch vervoer komen in een stroomversnelling waardoor de infrastructuur hierop ingericht moet worden. De fiets wordt steeds meer het vervoersmiddel in het binnenstedelijk gebied. Om de stad echt te verbinden wil GroenLinks dat de laatste stedelijke barrière wordt geslecht: de spoorzone. De 40.000 inwoners van onze stad die aan de oostzijde van het station wonen, verdienen betere verbindingen over het spoorwegemplacement voor fiets en voetganger. We zullen ons verder moeten aanpassen aan het veranderende klimaat. Meer groen in de stad is daarom cruciaal, zowel om water op te vangen als hittestress te voorkomen. Door deze ambities te realiseren versterken we de leefbaarheid van de stad.

De ervaringen uit Belvédère en de Groene Loper worden meegenomen in de verdere ontwikkeling van de stad en het creëren van een aantrekkelijke stedelijke omgeving. GroenLinks wil dat private en publieke ruimte niet overzichtelijk gescheiden zijn, maar juist spannend op elkaar te reageren met interessante architectuur en de juiste voorzieningen.

GroenLinks kiest voor groene en gezonde wijken, waar kinderen veilig buiten kunnen spelen en ruimte is voor sport en ontspanning. Een binnenstad waar wonen en leven samengaan met economische bedrijvigheid en toerisme. Een stad waar ondernemers echt duurzaam te werk kunnen gaan. Een stad die aantrekkelijk is en blijft, voor en door alle Maastrichtenaren.

In een stad als Maastricht zijn er altijd plekken die tijdelijk leegstaan of die in afwachting zijn van ontwikkelingen. Onze stad zit boordevol creatieve ideeën en plannen over wat je in de tussentijd met die plekken kunt doen. Die ideeën en plannen liepen voorheen bij de gemeente aan tegen een muur van voorwaarden van wat er allemaal niet kan. Onder verantwoordelijkheid van GroenLinks is ruimte gemaakt voor het experiment. Zo werd het Sphinxterrein in afwachting van woningbouw tijdelijk het Sphinxpark, als plek van ontmoeting, cultuur en ecologie. Op de Tapijn werden verschillende functies en initiatieven toegelaten in afwachting van het ontwerp voor de toekomst, zodat de stad kennis kon maken met de voormalige kazerne en met de potentie die het gebied heeft. Bij het experiment hoort dat falen mag. Want wie nooit valt, leert ook nooit grote sprongen te maken.

Klimaatneutraal 2030: #missionzeromaastricht

Maastricht is in 2030 klimaatneutraal. GroenLinks wil doorgaan op de ingeslagen weg, maar met flink wat tandjes extra. In Maastricht verbinden we partijen met de Maastrichtse Energie Akkoorden in de ontwikkeling naar een klimaatneutrale stad¹. Het halen van de doelstelling kan de gemeente niet alleen. Het is

¹ Zie het lijstje hier: <https://www.gemeentemaastricht.nl/bestuur-en-beleid/beleid/groen-milieubeheer-en-afval/duurzaam-maastricht/maastrichtse-energie-akkoorden-mea/>

daarom nu zaak nog meer dan voorheen de hele stad te betrekken in een gezamenlijke #missionzeromaas-tricht: de inwoners, bedrijven en instellingen. Om de doelstelling te kunnen halen, is het noodzakelijk dat iedereen meedoet. De opgave is groot, maar de kansen voor de stad die hierdoor ontstaan zeker ook.

Op initiatief van GroenLinks heeft in 2017 de eerste Maastrichtse Klimaatbegroting het licht gezien. Daarin is uitgewerkt welke grote resultaten zijn en worden geboekt met een relatief klein budget. Maar het is ook duidelijk dat voor #missionzeromaas-tricht grotere (financiële) inspanningen van de gemeente gevraagd worden. De komende jaren moet de Maastrichtse Klimaatbegroting uitgroeien tot een document waarin het beschikbare budget aan CO2 steeds verder afneemt naar nul en passende maatregelen worden beschreven hoe deze jaarlijkse opgave in praktijk wordt gebracht. Zo laat de gemeente haar commitment aan het halen van haar klimaatdoelstellingen zien. Klimaatverandering is immers inmiddels een feit. Het nemen van maatregelen om die klimaatverandering tot een minimum te beperken is daarmee niet langer een keuze. We moeten wel.

GroenLinks vindt dat:

- een klimaatbegroting ook een klimaatwethouder verdient: dit betekent dat de portefeuilles van Duurzaamheid, Natuur, Milieu, Energie en Water integraal onder verantwoordelijkheid van één wethouder behoren te liggen;
- het Omgevingsplan voor de gehele gemeente als uitgangspunten klimaatbestendig en klimaatneutraal krijgt;
- de gemeente de kwaliteit verbetert van oudere buurten, zoals veel van de oude parochiebuurten, door de openbare ruimte daar te 'vergroenen' en te 'verblauwen' (meer water);
- groen bijdraagt aan een veiliger gevoel en een prettigere woonomgeving. Bovendien zorgt het voor meer sociale contacten in de wijk, bijvoorbeeld bij adoptiegroen;
- de gemeente de controle van en toezicht op de energie-efficiëntie bij bedrijven serieus moet oppakken;
- Maastricht zich actief blijft inzetten met partners in de (EU)regio voor sluiting van de kerncentrale in Tihange. Deze past niet in een duurzame toekomst voor de stad en regio en haar inwoners. Het Maastrichtse Burgercomité tegen Tihange wordt financieel ondersteund.
- nieuwe wijken, maar ook wegen en fietspaden, circulair en energieneutraal worden opgezet met zoveel mogelijk hergebruik van materialen;
- nieuwe gebouwen een materialenpaspoort krijgen om hergebruik van de materialen te vergemakkelijken bij het einde van de levensduur;
- bij sloop van gebouwen en infrastructuur zoveel mogelijk materialen teruggewonnen moeten worden (circulair slopen) zoals we gedaan hebben bij de Noorderbrug en A2-tunnel;
- de gemeente Maastricht circulair en 'biobased' bouwen stimuleert.

Nu veel gemeentelijke gebouwen voorzien zijn van zonnepanelen is het tijd voor een volgende stap: alle gebouwen maken we zo snel mogelijk zeer energiezuinig of energieneutraal. Dit geldt niet alleen voor kantoren, maar ook voor scholen en sportvoorzieningen. Nieuwe accommodaties van de gemeente maken we energieneutraal en zonder aardgasvoorziening.

De strijd tegen Tihange is inmiddels een begrip in onze provincie, maar dat was wel anders toen GroenLinks als eerste vragen begon te stellen bij de stokoude en gammele kernreactoren op 40 kilometer van Maastricht. We zijn inmiddels vele informatiebijeenkomsten, demonstraties en petitieën verder. De kerncentrales zijn niet gesloten, maar het langer openhouden is niet langer een formaliteit. Op aandringen van GroenLinks heeft een succesvolle lobby vanuit Limburg ertoe geleid dat de Belgische, Nederlandse en Duitse overheid meer met elkaar communiceren over de (on)veiligheid van kerncentrales. Ook liggen er nu jodiumpillen in

Zuid-Limburg opgeslagen, waar ze eerder uit Zoetermeer moesten komen bij een kernongeval, en hebben gezinnen met kinderen jodiumpillen thuisgestuurd gekregen. Jodiumpillen kunnen alleen schilkklierkanker voorkomen en niet allerlei andere stralingsziekten. Ook voorkomen ze niet de verkeerschaos die zou kunnen ontstaan bij een kernramp in Tihange. GroenLinks blijft daar aandacht voor vragen en zolang de Belgische kerncentrales open zijn, blijft GroenLinks daar actie tegen voeren. Immers: de kans dat een kernramp in Tihange of Doel gebeurt, is dan misschien klein. Maar als het gebeurt, zijn de gevolgen onvoorstelbaar groot².

We krijgen door de klimaatverandering steeds vaker te maken met hitte en droogte maar ook extreme neerslag en wateroverlast. Om ons tegen deze bedreigingen te beschermen, richten we onze woonomgeving steeds klimaatbestendiger in. Tegels in de tuin zijn dan misschien onderhoudsvriendelijk, maar zorgen ervoor dat hitte en grote hoeveelheden regen tot problemen leiden. Voor de waterhuishouding voert Maastricht nu al een programma uit om bij wateroverlast tijdelijk te kunnen bufferen, zoals in Heer en de Eyldegaard. GroenLinks vindt dat hoogwaterveiligheid hoog op de agenda moet komen. Het klimaatbestendig maken van de stad heeft grote gevolgen voor de ruimtelijke inrichting van de woonomgeving. Het is daarnaast een enorme maatschappelijke opgave. We moeten hierbij zoveel mogelijk werkzaamheden combineren en samenwerken met ketenpartners zoals het Waterschap en Rijkswaterstaat.

GroenLinks vindt dat:

- het temperatuurverschil tussen stad en land verkleind moeten worden. Met een hittekaart worden de meest versteende ruimtes in beeld gebracht, zodat daar actief zal worden ingezet op vergroening en klimaatadaptatie;
- regenwater waar mogelijk niet langer via het riool wordt afgevoerd. Dat kan door het toepassen van waterpasserende stenen en het vergroenen van versteende gebieden. Maar ook door daken van beplanting te voorzien en waterpleinen aan te leggen;
- de gemeente bij grootschalige renovatie of nieuwbouw de toepassing van nieuwe technieken om water af te voeren stimuleert;
- particuliere woningeigenaren worden gestimuleerd hun tuin te vergroenen, tegels te verwijderen, en hun regenpijpen af te koppelen zodat regenwater kan worden opgevangen in eigen tuin. Bekeken kan worden of financiële prikkels hiervoor ontwikkeld moeten worden, bijvoorbeeld via de OZB, invoering van een tegeltaks of via een subsidie. De gemeente gaat met corporaties en verhuurders in gesprek om hen ertoe te bewegen vergroening van tuinen vast te leggen in huurcontracten en ook daar structureel over te gaan tot afkoppeling van regenpijpen;
- in het kader van hoogwaterveiligheid onder meer de omgeving van De Griend zal worden aangepakt. De aanwezigheid van de parkeergarage is naar de toekomst toe niet langer vanzelfsprekend. Een andere maatregel in dit kader bestaat uit het creëren van een extra geul aan de oostzijde van Borgharen en Itteren. Dit biedt kansen voor vergroting en versterking van het Rivierpark Maasvallei, en voor een betere ontsluiting van de Maasdorpen zodat deze ook bij hoogwater toegankelijk blijven.

GroenLinks wil dat de gemeente de overgang naar een schone energievoorziening coördineert in samenwerking met de netbeheerder, woningcorporaties en energiecoöperaties. Wij kiezen voor een aanpak die aansluit bij wat er leeft in de wijk, zoals Malberg: achterstallig onderhoud, mooiere openbare ruimte, waardevaste woningen en investeringen in riolen en straten kunnen allemaal startpunt zijn van een duurzamere wijk. Dergelijke plannen leveren veel werkgelegenheid op. In het kader van de Maastrichtse Energie Akkoorden maakt de gemeente steeds betere afspraken met woningcorporaties en andere verhuurders over het versneld energiezuinig maken van huurwoningen.

² Meer informatie op <http://maastricht.groenlinks.nl/tihange-25punten>

GroenLinks wil dat:

- nieuwbouw niet langer op het aardgasnet wordt aangesloten: nul-op-de-meter wordt de norm;
- er voor elke wijk of buurt een plan komt voor energiebesparing en overschakeling op duurzame warmte via warmtenetten, volledige overschakeling op elektrisch, en warmte/koudeopslag;
- de totale woonlasten (huur en energielasten) voor huurders niet stijgen door verduurzaming van hun woning;
- de gemeente met de woningbouwcorporaties het overleg aangaat om de verduurzaming naar energielabel B te versnellen én de ambitie te verhogen onder meer door het stimuleren van innovatieve pilots;
- het plaatsen van zonnepanelen op minder zichtbare daken in de binnenstad gemakkelijker wordt. Het welstandsbeleid wordt voor zover nodig hierop aangepast;
- het ondersteunen en ontzorgen van woningeigenaren en huurders wordt uitgebreid door meer en betere digitale informatie bij het energieloket, het inzetten van energiecoaches en organiseren van wijkavonden en subsidieregelingen, ook voor VvE's en collectieven. Noodzakelijke vergunningen worden zonder obstakels afgegeven;
- een collectieve aanpak voor verduurzaming wordt bevorderd: isoleren met de hele straat en zonnepanelen op alle daken. Mogelijk kunnen particuliere eigenaren én huurders daarbij meeliften met renovaties van de woningcorporatie in de buurt of lid worden van coöperatieve initiatieven;
- de gemeente een partnerschap aangaat met lokale energiecoöperaties om energiebesparing en duurzame energieopwekking te bevorderen. Als een bedrijf met plannen komt voor duurzame energie, zorgt de gemeente voor koppeling met de bewoners in een energiecoöperatie of stimuleren we de oprichting van een coöperatie.

In Limburg hebben we afgesproken om de behoefte aan woningen op regionaal niveau te bepalen en af te stemmen. Maastricht houdt zich ook aan deze nieuwe spelregels en heeft daarbij de focus op twee grote stadsontwikkelingsprojecten: Belvédère en de Groene Loper. Het realiseren van vooral ook betaalbare huurwoningen is daarbij nadrukkelijk punt van aandacht. Andere (vaak kleinere) nieuwbouwprojecten in de stad worden nog slechts beperkt gerealiseerd.

Herontwikkeling van leegstaand vastgoed krijgt meer prioriteit en wordt experimenteel aangepakt via het MaastrichtLab. De bestemming van oude panden kan veranderen en ook wonen worden. Zo bereiken we meer variatie in functies in bestaande stadsdelen en verminderen we de druk op nieuwbouw.

Meer natuur

Langs wegen planten we bomen ter verfraaiing en om de luchtkwaliteit te verbeteren maar ook om hittestress³ te verminderen. GroenLinks stelt de advieswaarden van de Wereld Gezondheidsorganisatie als doel. Waar de luchtvervuiling of de verkeersdrukke schadelijk is voor de gezondheid nemen we passende maatregelen, zoals het verlagen van de maximumsnelheid of het afsluiten van routes voor soorten verkeer. GroenLinks kiest voor meer natuurspeelplaatsen voor kinderen: speelplekken waar een kind met fantasie kan spelen en de natuur kan ontdekken. Er komt meer aandacht voor natuureducatie voor kinderen via o.a. het CNME, de kinderboerderijen of natuurorganisaties als Natuurmonumenten en IVN.

GroenLinks wil dat:

³ Hittestress: bij extreme warmte houdt een volgebouwde omgeving (veel steen en asfalt!) de warmte veel langer vast waardoor er nauwelijks afkoeling is. Dit leidt vervolgens tot gezondheidsproblemen, vooral bij ouderen en pas geboren kinderen.

- wijken met veel steen meer groen krijgen;
- in de binnenstad naar onconventionele oplossingen, denk aan groene gevels en verticale bossen bij hoogbouw, wordt gezocht. Het initiatief Frontamour wordt actiever onder de aandacht gebracht;
- bij het vervangen van riolering en bestrating ook de straat wordt vergroend;
- bij het opnieuw inrichten van buurten het behoud van bestaand waardevol groen prioriteit krijgt;
- buurtbewoners die hun straat of buurt willen vergroenen hulp krijgen (zelfbeheercontracten, mede-beheer);
- de bebouwde kom en het buitengebied beter met elkaar worden verbonden. Dit doen wij door versterking van de fietsroutes naar natuurgebieden (België-Belvédère-Boschpoort-Borgharen-Itteren-Buitengoed Geul en Maas) en de trambaan-fietsroute naar Aken;
- stadslandbouw en het aanleggen van gezamenlijke moestuinen gepromoot worden. Niet voor de gehele voedselvoorziening, maar stadslandbouw is bij uitstek een manier om de stad leefbaarder en socialer te maken.
- er een kinderspeelplaats in het stadspark komt;
- (Basis)scholen, kinderopvanglocaties aangemoedigd worden om groene schoolpleinen en schoolmoestuintjes aan te leggen.

De versobering van het onderhoudsniveau van het groenonderhoud leidt op veel plekken in onze stad tot onbegrip en ergernis. Dat begrijpt GroenLinks absoluut. De versobering van met name de plantsoenen (niveau C) is ingegeven als bezuinigingsmaatregel, gelet op de grote uitdagingen waar Maastricht voor staat als het gaat om de tekorten op onder andere de jeugdzorg. Het debat over de vraag of het onderhoudsniveau teruggebracht moet worden naar het oorspronkelijke niveau (niveau B, zoals op dit moment ook nog altijd bij de trottoirs het geval is) zal dan ook zeker nog blijven voortduren. GroenLinks staat in principe achter de bezuiniging die weloverwogen tot stand is gekomen. Mocht echter blijken dat nieuwe inzichten de geraamde bezuiniging tot een minimum beperken, staat GroenLinks open voor een heroverweging van het ingezette beleid. Ook zien we mogelijkheden in het voortaan beter nadenken over de onderhoudskosten bij de inrichting van de openbare ruimte.

De omwonenden van het Koningsplein en Oranjeplein hebben gezamenlijk een plan uitgedacht hoe het door henzelf tot Stadspark Maastricht-Oost omgedoopte gebied langs de Groene Loper moet worden vormgegeven: een plek waar men van jong tot oud wil vertoeven om te sporten, te spelen op de Mosasaurus of te genieten op het terras temidden van het park. Een plek van ontmoeting, waar loop in zit. Zo zou de ontwikkeling van de openbare (groene) ruimte moeten gaan. Want het zijn niet de architecten vanachter de tekenafel voor wie het park moet gaan leven, maar de mensen uit de buurt. En dat zorgt niet alleen voor schoonheid, maar uiteraard ook voor veiligheid.

Bij het ontwikkelen van nieuwe natuur verdient de transformatie van de ENCI-groeve speciale aandacht. Dit langjarige project komt nu in de fase dat de stad er echt wat van gaat merken. GroenLinks vindt het belangrijk dat alle partners de afspraken nakomen. Het realiseren van natuur, recreatie, bedrijvigheid en cultuur in een elkaar versterkende verwevenheid moet echt gebeuren. De gemeente dient hierin haar verantwoordelijkheid te nemen. Dit geldt ook voor de andere nieuw te ontsluiten natuur, zoals de Groene Loper, het Buitengoed Geul en Maas en het Rivierpark Maasvallei (bijv. Borgharen en Itteren) .

GroenLinks vindt dat:

- binnen groengebieden wordt gestreefd naar zoveel mogelijk natuurlijke biodiversiteit;
- de gemeente samen optrekt met buurgemeenten, regio en provincie voor het maken van natuurplannen, verbindingszones en het verwerven van de daarvoor benodigde middelen;

- goede fiets-, OV- en wandelverbindingen noodzakelijk zijn bij de verdere ontwikkeling van de Groene Loper, het Buitengoed Geul en Maas en het Rivierpark Maasvallei;
- de fietsverbinding over de stuw bij Borgharen een fietsveilige route krijgt vanuit Borgharen en een snelle route via Boschpoort naar de binnenstad;
- de kanaalbrug bij Itteren zo snel mogelijk veilig wordt gemaakt voor fietsende schoolgaande jeugd, desnoods met een tijdelijke fietsbrug in afwachting van een definitieve oplossing;
- Maastricht een eigen Gedragscode Flora en Fauna ontwikkelt;
- bij snoeiwerkzaamheden in de winter ook rekening wordt gehouden met overwinterende dieren;
- de gemeente het onkruid op verhardingen en in het openbare groen bestrijdt op de meest milieuvriendelijke manier;
- bermen worden ingezaaid met wilde bloemen ten behoeve van bedreigde insectensoorten als vlinders en bijen.

Schoner vervoer

GroenLinks kiest voor een echt duurzaam mobiliteitsbeleid. De openbare ruimte in Maastricht wordt in principe ingericht voor fietsers en voetgangers; auto's zijn hooguit te gast. Wij willen dit omdat gemotoriseerd verkeer een belangrijke veroorzaker is van vervuiling (o.a. fijnstof), geluid en onveiligheid. Bij alle verkeersmaatregelen wegen we de invloed op de lokale luchtkwaliteit en op de leefbaarheid zwaar mee. Dat betekent dus minder auto's in de stad maar ook minder scooters en brommers op benzine, en op sommige plekken in de stad gewoon helemaal niet.

GroenLinks kiest voor:

- slimme infrastructuur zodat de fiets het centrale vervoermiddel wordt in de (woon)wijken en binnenstad;
- fietsvriendelijke verkeerslichten met secondetickers die de werkelijke wachttijden aangeven;
- prioriteit bij het strooien in de winter voor de hoofdfietsroutes (net als de hoofdwegen en de buslijnen nu);
- het stimuleren van ouders en kinderen om 'op voeten en fietsen' naar school te gaan, onder meer door verdere uitrol van het groene-voetstappenproject op de Maastrichtse scholen.
- Autovrije straten voor of rond het schoolplein tijdens de breng- en haaltijden;
- het verbeteren van de verkeersveiligheid rond de school met verkeerstechnische maatregelen voor veilige schoolroutes en gedragsregels voor de ouders. Gemeente en scholen maken hierover plannen en afspraken;
- veilig fietsgebruik voor scholieren door fietsverlichtingsacties in de herfst, voorlichting over gebruik van mobieltjes op de fiets – beide belangrijke oorzaken van ongelukken bij middelbare scholieren. We betrekken hier ook eigenaren van fietswinkels en fietsverenigingen uit de stad bij.

GroenLinks zet zich in voor het verder autoluw en autovrij maken van de binnenstad en het uitbreiden van de faciliteiten voor fietsen. Bewaakte en onbewaakte stallingmogelijkheden, met signalering, worden fors uitgebreid bij openbare voorzieningen, winkels, scholen, bushaltes en stations. Dat we niet aan luchtfitserij doen bewijst de werkelijkheid: mensen komen massaal met de fiets naar de binnenstad en sommige straten staan daardoor vol met "wild gestalde" fietsen.

GroenLinks vindt dat:

- de meeste parkeerplaatsen langs de Grote Gracht en in de buurt van de Universiteit zonder problemen ingericht kunnen worden als fietsenstalplek. We zorgen in de binnenstad voor minimaal 600 extra stallingen per jaar voor fietsen;
- naast fietsenrekken er ook laadpalen moeten komen voor elektrische fietsen, evenals fietsparkeervakken voor bakfietsen, e-cargobikes en elektrische scooters;
- met private partijen zoals winkelcentra (bijv. Brusselsepoort) overlegd moet worden om de fietsenstallingen daar te upgraden;
- initiatieven van bedrijven/vervoerders om fietsen te huur aan te bieden in de stad of initiatieven zoals deelfietsen moeten worden ondersteund en uitgebreid;
- het beleid dat er niet actief gehandhaafd wordt op wild gestalde fietsen voortgezet wordt, behalve in de gevallen wanneer gestalde fietsen een gevaarlijke situatie opleveren. Wrakken worden echter zo snel mogelijk en weesfietsen binnen vier weken (zodat de status van weesfiets kan worden vastgesteld) opgeruimd;
- Wild gestalde scooters/brommers worden niet langer gedoogd, maar worden verwijderd door handhaving.

GroenLinks wil meer inzet van de gemeente om, vooral in het westen, te komen tot een nieuw ontwerp van de (Eu)regionale infrastructuur. Op die manier wordt ook de stad ontlast van overlast gevend transitverkeer en tegelijkertijd wordt die regio beter ontsloten. Nieuwe verkeerssystemen genereren ook nieuwe economie langs deze vervoersassen en brengen de hele regio tot leven.

GroenLinks wil dat:

- er structureel regionaal overleg komt met de Belgische grensgemeenten en de Belgische provincie Limburg om toe te werken naar nieuwe een regionale infrastructuur, waarin oog is voor de verkeerskundige belangen en vraagstukken aan beide zijden van de grens;
- de aanleg van moderne en hoogwaardige openbaar vervoersconcepten, zoals de tram Hasselt-Maastricht, worden aangelegd en uitgebreid, en gecombineerd met goedkope P&R-voorzieningen aan de rand van de stad of over de grens bij onze buurgemeenten. Goede grensoverschrijdende OV-verbindingen zijn cruciaal voor onze stad en voor zover nodig ondersteunt de gemeente actief de provinciale lobby voor het doortrekken van de NS-intercity's naar Luik en Aken;
- de Tongerseweg wordt onderdeel van de Maastrichtse milieuzone. Op de Tongerseweg worden alleen nog vrachtwagens toegelaten die bestemmingsverkeer zijn binnen de gemeente Maastricht.
- Maastricht actief de feedback organiseert naar provincie en Arriva om tot kwaliteitsverbetering van het OV te komen;
- taxi's elektrisch worden. Afspraken hierover kunnen worden vastgelegd in een taxiconvenant;
- het potentieel van de Maas als noord-zuid-as benut gaat worden, bijvoorbeeld door watertaxi's of andere vervoersconcepten over het water te ontwikkelen.

GroenLinks wil dat bezoekers die met de auto naar het centrum willen, hun voertuig aan de rand van de (binnen)stad achterlaten op P&R terreinen. Van daaruit zorgt goedkoop OV voor een snelle en comfortabele verbinding naar hartje stad. We maken de binnenstad autoluw en willen de singelstructuur ontlasten. Zo houden we de binnenstad leefbaar. Wij zijn blij dat het busvervoer in de stad de komende jaren volledig elektrisch wordt. Ook de ontwikkeling van emissieloze auto's gaat razendsnel en de komende jaren worden ze steeds meer zichtbaar in het verkeersbeeld. Tegelijk stappen jongere generaties steeds meer over van autobezit op het delen van auto's. De infrastructuur van de stad moet daar sneller en beter op voorbereid worden.

GroenLinks wil dat:

- begonnen wordt met het verplaatsen van alle straatparkeerplaatsen voor auto's naar o.a. parkeerpockets, zodat het blik stapsgewijs uit het straatbeeld verdwijnt. Op de opvallende plekken komen picknickplaatsen, speelgelegenheden en extra fietsparkeerplaatsen;
- de invoering van een milieuzone in het gebied binnen de singels de eerste stap is naar een autovrije binnenstad. Mede in dat licht wordt het totale aantal autoparkeerplaatsen binnen de singels stapsgewijs afgebouwd met 50 per jaar;
- Maastricht meer P&R plekken realiseert rond de stad, met comfortabele huurfietsen en goedkoop OV naar de binnenstad;
- in de binnenstad meerdere parkeerplekken exclusief voor elektrische auto's worden. Maastricht breidt systematisch het aantal elektrische auto-oplaadpunten uit. De benodigde elektriciteit is uiteraard opgewekt met zonne- of windenergie;
- de toegang tot de Vrijthofgarage op drukke dagen wordt geregeld met een reserveringssysteem, waardoor rondjes rijdend en in de file staand zoekverkeer in het Kommelkwartier eindelijk kan verdwijnen;
- het sluipverkeer door woonwijken wordt ontmoedigd door fysieke maatregelen en een maximumsnelheid van 30 km per uur;
- er experimenten komen om wijkgedeeltes met smalle straten autovrij te maken als onderdeel van een slim verkeerscirculatieplan voor een buurt;
- wijkbewoners gaan meebeslissen en voorstellen doen om hun straat meerdere malen per jaar autovrij te maken voor buitenspeeldagen, buurtfeesten en rommelmarkten;
- Maastrichtbereikbaar.nl nóg steviger in de markt wordt gezet om te informeren over de actuele verkeerssituatie in de stad en aanbieden van alternatieve vervoersopties, niet alleen voor woon-werkverkeer naar deelnemende bedrijven, maar voor alle inwoners van onze stad.

GroenLinks vindt dat Limburg prima zonder een eigen vliegveld kan. Binnen een straal van 100 kilometer zijn er maar liefst zeven(!) alternatieve vliegvelden beschikbaar en het is een feit dat Limburgse ondernemers zelf niet of nauwelijks gebruik maken van Maastricht Aachen Airport (MAA). MAA is nog nooit rendabel geweest. Elk jaar worden door de Provincie en grote gemeenten, waaronder Maastricht, miljoenen in de bodemloze put van het vliegveld gepompt zonder dat dat ooit uit de rode cijfers komt. Het bedrijventerrein ligt strategisch bij de A2, waardoor er ook veel bedrijven gehuisvest zijn die het vliegveld niet nodig hebben. Het economisch belang van MAA is daardoor beperkt.

Niet beperkt is de geluidsoverlast en de luchtvervuiling. Die ervaren we ook in Maastricht omdat vliegtuigen steeds vaker recht over de stad opstijgen en landen. Ze komen dan laag over. Dat zorgt voor veel geluidsoverlast en stelt de stad bloot aan de veiligheidsrisico's en luchtvervuiling die we niet moeten willen. GroenLinks vindt het niet goed dat vliegroutes vlak over dichtbevolkte gebieden lopen. De beoogde uitbreiding van het aantal vluchten met grote vrachtvliegtuigen gaat de problemen voor regio en stad vergroten, en zal onherroepelijk ten koste gaan van de banen in het toerisme in het ons omringende heuvelland. Het is kortom een ontwikkeling die we dienen te keren. Sluiten dus dat vliegveld! De start- en landingsbaan is wat ons betreft ideaal voor een gigantische zonneweide of de opwek van windenergie.

Duurzaam ondernemen

GroenLinks stimuleert de groene economie. We staan voor de overgang naar een circulaire economie, waarin we grondstoffen besparen en hergebruiken. Maastricht kan dat niet alleen: samenwerking met andere gemeenten, overheden, burgers, instellingen en bedrijven is noodzakelijk. GroenLinks kiest voor het stimuleren van duurzame ondernemers.

De binnenstad is nog nooit zo druk geweest. Mensen komen om te winkelen, te recreëren en om uit te gaan. De aantrekkingskracht van de stad is groot, maar ook de grote aantallen evenementen – van sport en muziek tot culinair- missen hun uitwerking niet. De binnenstad is daardoor een belangrijke economische motor voor de gehele stad. Maar andere functies van de stad, vooral de woon- en leeffuncties, zijn daardoor gemarginaliseerd. Het toerisme floreert juist dankzij de authenticiteit van een levende binnenstad. We moeten daarom op zoek naar een vorm waarin we beide in samenhang in stand houden.

GroenLinks houdt onverkort vast aan de 60-dagen norm voor evenementen op pleinen, waarbij ruimte voor vernieuwing noodzakelijk is. Indien André Rieu, die we erkentelijk zijn als groots ambassadeur voor onze stad, in de toekomst zijn viool aan de wilgen hangt, zal bij gebreke aan een vergelijkbaar alternatief sterk worden overwogen de dagennorm voor het Vrijthof terug te brengen naar 50 dagen per jaar.

GroenLinks wil een gevarieerd winkelaanbod met meer ruimte voor vernieuwende en creatieve ondernemers en een hernieuwd evenwicht met de grote ketens die het straatbeeld nu vaak domineren. Idealiter is in de wijken voldoende en diverse middenstand aanwezig voor de inwoners. Dit is geen doel op zich maar draagt wel bij aan het buurtgevoel en zorgt voor sociale interactie en cohesie.

GroenLinks vindt dat:

- leegstaande winkelpanden meer moeten worden ingezet voor tijdelijke concepten of pop-up stores;
- de gemeente een visie moet ontwikkelen waarbij lokale, vernieuwende of echt ambachtelijke winkels voldoende ruimte en kansen krijgen zich te ontwikkelen;
- samenwerking door de gemeente met onderwijsinstellingen en creatieve industrie vergroot moet worden;
- de gemeente bedrijvigheid die aansluit bij de beroepsbevolking van de stad moet stimuleren. We denken daarbij euregionaal, zoals bij de buurderij in het Jekerdal, waar producten uit de hele regio worden verkocht;
- met het broedplaatsenbeleid moet bedrijvigheid aangejaagd worden in sectoren die verbonden zijn met de kwaliteiten van de stad zoals de maakindustrie en design;
- de stad divers en levendig moet zijn, waar werken en wonen elkaar versterken, juist ook in de buurten.

GroenLinks houdt vast op uitzonderingen op de koopzondagen, zoals bijvoorbeeld Tweede Kerstdag. Deze willen we handhaven als rustdag voor onze inwoners en het winkelpersoneel.

De gemeente versnelt de verdere ontwikkeling van het huidige stadsdistributiesysteem. In onze binnenstad zijn de fysieke limieten bereikt. We moeten een omslag maken van groei in volume naar groei in kwaliteit. Goederenvervoer is nu een bonte stoet van ongecoördineerde vervoerders en vervoerssystemen. Dat kunnen we ons in de binnenstad niet langer permitteren.

GroenLinks wil dat:

- de gemeente inzet op emissievrije stadsdistributie in 2025. MaastrichtBereikbaar ontwikkelt daartoe een programma;
- ondernemers die toch incidenteel gemotoriseerde toegang tot de binnenstad nodig hebben omdat ze door beperkte financiële middelen niet beschikken over een alternatief, met een laagdrempelig vergunningensysteem worden gefaciliteerd;
- waar mogelijk en realistisch grote en vervuilende industrieën, die ingesloten raken binnen de groeiende stad, naar de daarvoor bedoelde bedrijventerreinen, zoals Beatrixhaven of Chemelot, worden verplaatst.

- ondernemers die energie willen besparen, ondersteuning moeten krijgen met kennis en bij de vergunningverlening. Ook zonder geld kunnen we een duwtje in de rug geven;
- deuren van winkels en horeca niet onnodig open staan en daarmee voorkomen we onnodig energieverbruik;
- terrasverwarming wordt ontmoedigd en uiterlijk in 2022 niet langer toegestaan;
- bedrijven die nieuwe technieken voor o.a. opwekking en opslag van duurzame energie of bijvoorbeeld innovaties voor zuinige verlichting willen uittesten, worden gefaciliteerd.

Maastricht doet het goed op het gebied van afvalscheiding van huishoudelijk afval. De ambitie van de gemeente om in 2030 afvalloos te zijn, wordt door GroenLinks nog steeds onderschreven. Toch moeten we daar nog stappen zetten om ook echt tot een afvalvrije stad te komen. Daar waar alternatieven bestaan die de noodzaak tot verwerking van afval kunnen voorkomen, worden stimuleringsregelingen overwogen.

GroenLinks vindt dat:

- afvalinzameling bij flatgebouwen beter moeten worden uitgevoerd door onder meer inzet van afvalcoaches maar ook toezicht en handhaving;
- het voor burgers nog beter zichtbaar moet worden dat afval scheiden vooral ook tot minder kosten leidt;
- de milieuperrons voor alle burgers goed bereikbaar moeten zijn en schoon moeten zijn;
- bij het ophalen van bedrijfsafval in de binnenstad veel logistieke winst te halen is;
- bij de scheidingsstations ook een upcyclestation moet komen;
- met ondernemers het gesprek aangegaan moet worden hoe hun afval beperkt kan worden.

Maastricht gaat de strijd aan met zwerfafval. Samen met onze inwoners houden we de gemeente schoon. De gemeente is weliswaar verantwoordelijk voor de openbare ruimte, maar GroenLinks wil ook dat inwoners zich meer zelf verantwoordelijk voelen voor het schoonhouden van hun omgeving: de gemeente, dat zijn we immers ook allemaal samen.

GroenLinks wil dat:

- contracten met verenigingen en scholen worden gesloten om tegen een vergoeding hun eigen buurt vrij van zwerfafval te houden;
- momenten zoals Nieuwjaarsvegen, NLdoet en de landelijke Opschoondag benut worden om bewoners te stimuleren hun eigen straat en stoep schoon te maken;
- bij het Schone-Maasproject ook (Euregionale) samenwerking met omliggende gemeentes wordt gezocht.

De kwaliteit van het rivierwater dat zijn weg vindt door onze stad is ondermaats en in bepaalde gevallen zelfs slecht. Je hoeft niet ver te kijken vanaf de rivierbeddingen om plastic en ander afval voorbij te zien drijven op weg naar de plastic soep in de oceanen. Dat is niet alleen slecht voor de natuur, maar ook wij krijgen kankerverwekkende microplastics binnen door opname in de voedselketen. Het vervuilde rivierwater is in de meeste gevallen afkomstig van onze Belgische burens stroomopwaarts. De gemeente gaat daarom samen met het Waterschap Limburg het gesprek aan met de Belgische grensgemeenten, te beginnen met die langs de Jeker, om hen ertoe te bewegen een actieplan op te stellen voor een schonere rivier. Uiterlijk in 2022 vindt in Maastricht een congres plaats van alle langs de Maas gelegen overheden, dat een vergaande vermindering van vervuiling van de Maas binnen vijf jaar tot doel heeft.

2. SOCIAAL EN SAMENLEVEN

GroenLinks heeft vertrouwen in mensen; we geloven dat iedereen wat van zijn of haar leven wil maken en zelf wil bijdragen aan de eigen omgeving. GroenLinks kiest dan ook voor een Maastricht waar iedereen kan zijn wie zij of hij wil zijn. Een Maastricht waar die keuzes in vrijheid gemaakt kunnen worden en in de loop van het leven kunnen worden aangepast aan wat dan bij je past.

Iedereen doet mee

Voor ieder mens is het belangrijk om te werken of op een andere manier bij te dragen aan de samenleving. GroenLinks wil dat iedereen mee kan doen. Via betaald werk, via vrijwilligerswerk, als mantelzorger of door een opleiding te volgen. GroenLinks neemt tal van initiatieven om dat voor iedereen mogelijk te maken. Voor mensen die naar betaald werk zoeken betekent dat maatwerk. GroenLinks wil werken vanuit vertrouwen en mensen uitdagen op creatieve wijze hun talenten te benutten en hun leven vorm te geven. Weg van een doorgeslagen bureaucratie met te veel en te complexe regeltjes.

GroenLinks vindt dat:

- iedere werkzoekende contact moet hebben met één medewerker die zijn dossier, talenten en competenties goed kent;
- met iedere werkzoekende een op maat gesneden leerwerktraject (een combinatie van opleiding en werkervaring) wordt afgesproken;
- het Maastrichtse beleid dat geen tegenprestatie voor het ontvangen van een bijstandsuitkering wordt voorgezet;
- ook ondernemen met een uitkering mogelijk moet zijn, bijvoorbeeld in een sociale coöperatie zoals in Breda;
- mensen met een beperking of een afstand tot de arbeidsmarkt een eerlijke kans moeten krijgen op de arbeidsmarkt. De prijs voor de meest Inclusieve werkgever is daarbij een goede stimulans;
- Podium 24 dé schakel is tussen werkgevers, banen en mensen die werk zoeken. Podium 24 doet dat met gedetailleerde kennis van competenties en ervaring van de cliënten. De Sociale Dienst moet deze werkwijze overnemen;
- medewerkers van de Sociale Dienst aanvragen voor een uitkering niet alleen op basis van wettelijke richtlijnen beoordelen, maar de ruimte krijgen om rekening te houden met de specifieke situatie van de cliënt;
- essentieel vrijwilligerswerk en mantelzorg kunnen leiden tot een vrijstelling van sollicitatieplicht;
- 0-uren contracten, oproepcontracten en ultrakorte contracten niet mogen. Bij aanbestedingen is fatsoenlijk personeelsbeleid op dit punt een selectiecriteria voor potentiële partijen. De gemeente werkt zelf niet (langer) met payrollconstructies;
- er experimenten met het basisinkomen moeten komen waarbij de sollicitatieplicht vervalt en de mogelijkheden van bijverdienen worden verruimd. We denken dat hierin oplossingen liggen voor 55 plus-sers maar ook voor mensen met een langdurige afstand tot de arbeidsmarkt en (startende) ZZZP-ers;
- Maastricht de komende termijn van vier jaar er in moet slagen onder het landelijk werkloosheidscijfer te komen en te blijven (2016: 6,0% landelijk, 6,4% Maastricht).

Kansen voor onderwijs en jeugd

Onderwijs en scholing zijn essentieel voor de ontwikkeling van ieder mens. Onderwijs is onmisbaar om te groeien als mens, keuzes te kunnen maken en regie over het leven te houden. Ouders, kinderopvang, scholen, zorg, jeugdhulp, bedrijfsleven en gemeente dienen er daarom in nauwe samenwerking voor te zorgen dat ieder kind goed beslagen aan het volwassen leven kan beginnen. Wat dat betreft is er wel werk aan de winkel in Maastricht: tussen de 8% en de 10% van de kinderen leeft in armoede, het percentage voortijdig schoolverlaters blijft hardnekkig boven het landelijk gemiddelde liggen en het beslag op jeugdzorg is aanmerkelijk hoger dan het landelijk gemiddelde (Nederland 10,7%, Maastricht 14,3%).

Er zijn kansen en die moeten we nu grijpen. De arbeidsmarkt schreeuwt om jongeren, er zijn allerlei leuke uitdagende nieuwe vormen van bedrijvigheid ontstaan: tal van ondernemers realiseren zich dat ze zelf meer verantwoordelijkheid voor de scholing van kinderen en jongeren moeten nemen. Dat is bovendien hoogst noodzakelijk als ondernemers na de grootschalige pensioengolf van de babyboomgeneratie nog steeds voldoende capabele werknemers voor het beschikbare werk willen kunnen blijven vinden. De uitdaging is om te zorgen dat geen enkele jongere uit het zicht verdwijnt. De netwerken van scholen, ouders, vsv-ambtenaren⁴ en jeugdzorg kunnen in samenhang een goed vangnet vormen bij dreigende uitval of demotivatie. Ze handelen dan preventief.

GroenLinks wil dat:

- de samenwerking tussen GGD (consultatiebureaus), team jeugd van de gemeente en de zorgteams op de scholen intensiever wordt;
- het hulpverleningsaanbod specifiek gericht is op contactherstel bij vechtscheidingen en ouderverstoting, en dat het ouders helpt elkaar niet langer als ex-partners maar weer als ouders van de kinderen te zien. Er wordt ingezet op het vroegtijdig voorkomen van vechtscheidingen, onder meer door aansluiting te zoeken met het mediationaanbod van de rechtbank Limburg;
- in een heel vroeg stadium opvoedondersteuning kan worden geboden;
- nieuwe vormen van opvoedondersteuning, zoals een systeem van buurtgezinnen, worden gestimuleerd;
- onderwijsachterstanden voorkomen worden. Dit kan via extra taalondersteuning maar ook door extra gratis huiswerkbegeleiding voor kinderen uit arme gezinnen;
- er een dekkend netwerk van Integrale Kindcentra (IKC's) komt waar "gewone" schoolse activiteiten gecombineerd worden met voor- en vroegschoolse activiteiten en naschoolse activiteiten zoals huiswerk maken en sporten. Dit alles zo leuk, gevarieerd, creatief en gezellig dat ieder kind mee wil doen;
- ieder kind en iedere jongere tot 22 jaar op school zit of een leer-werktraject volgt;
- ook kinderen van vluchtelingen en asielzoekers goed onderwijs krijgen;
- voor jongeren met gedragsproblemen kortstondige opvang bestaat met als doel terugkeer naar school (bijvoorbeeld een reboundvoorziening);
- er afspraken gemaakt worden met het bedrijfsleven over stage/leerplekken voor (vroegtijdige) schoolverlaters en mentor- en coachingsprojecten;
- in overleg met werkgevers en het onderwijs wordt gezorgd voor goede om-, her- en bijscholingscursussen voor volwassenen.

⁴ VSV betekent voortijdige schoolverlaters.

Mocht Jeugdzorg nodig zijn dan geldt voor GroenLinks dat de zorg moet aansluiten op de vraag die het kind/de jongeren heeft/hebben. Daarom horen kinderen en ouders zelf regie hebben in het zoeken naar goede oplossing. De gemeente springt alleen bij als dit niet goed lukt. Daarbij moet er een ruim palet aan voorzieningen zijn zodat iedere jongere de hulp kan krijgen die bij zijn situatie past. Wachtlijsten zijn niet acceptabel; snelle intakes zonder snelle en adequate hulpverlening om negatieve wachtlijststatistieken te voorkomen evenmin.

Goede zorg in de vroege jeugd, zoals hierboven besproken, kan ertoe leiden dat zware zorgvraag op latere leeftijd voorkomen wordt.

De laatste jaren speelt in Maastricht een heftige discussie tussen LVO, docenten, ouders, leerlingen en de politiek over hoe het verder moet met het voortgezet onderwijs in onze stad. GroenLinks is blij met het proces dat sinds april 2017 is ingezet. Daarbij is door LVO de dialoog opgezocht met alle betrokkenen en belanghebbenden. Niet langer begint de discussie met welke onderwijsvormen op welke locaties terecht dienen te komen, of met de vraag om een kostbaar nieuw gebouw, maar met de vraag: 'hoe vindt u dat het verder moet?'. Die benadering biedt adem- en denkruimte voor iedereen om weer met elkaar de dialoog aan te gaan en het beste onderwijs voor onze jongeren mogelijk te maken. Uit de meest recente cijfers blijkt dat er veel mogelijk is, ook de twee complete scholengemeenschappen aan beide zijden van de Maas (naast de Vrije School) die Maastricht nooit heeft gehad. De leerlingen, ouders en docenten zijn nu aan zet. De gemeente is wat GroenLinks betreft dienend, met als belangrijkste uitgangspunten toponderwijs, differentiatiemogelijkheden en beschikbaarheid van verschillende keuzes.

Actief en ruimhartig tegen armoede

Armoede is een structureel verschijnsel geworden in Maastricht en dat is onacceptabel. Maastricht voert daarom met volle steun van GroenLinks een actief en ruimhartig anti-armoede beleid.

GroenLinks vindt dat:

- er bijzondere bijstand voor minima tot 110% van het Sociaal Minimum moet zijn;
- er bijdrages aan de fondsen Leergeld, Jeugdsportfonds en Jeugd Cultuurfonds moeten zijn;
- er goede contacten met particuliere fondsen opgebouwd en uitgebreid moeten worden om concrete nood te lenigen;
- in de schuldhulpverlening meer maatwerk toegepast moet worden;
- preventieve projecten zoals No Credit Game die jongeren bewust moet maken van de risico's van schulden uitgebreid moeten worden;
- samenwerkingsafspraken tussen gemeente, corporaties, energieleveranciers, werkgevers en hulpverleners gemaakt moeten worden om bij risico-situaties snel in te kunnen grijpen;
- er laagdrempelige ondersteuning moet zijn bij het aanvragen van allerlei voorzieningen, toelages en regelingen. Dat kan via budgetkringen, schuldhulpmaatjes, de wijkservicepunten, het klapperproject etc.

Maar er kan nog meer; de ernstige crisis ligt achter ons en allerlei vormen van nieuwe bedrijvigheid, zowel in nieuwe (maak)industrie als ICT-bedrijfjes maar ook in de zorg maken dat er kansen liggen, ook in gezinnen die al generaties lang op een minimumniveau leven.

GroenLinks wil dat:

- juist mensen in armoede toegerust worden om de arbeidsmarkt te betreden, door scholing en opleiding, door eigen talenten te leren zien, door hulp bij sollicitaties, door een eigen buddy bij de Sociale Dienst;

- in de schuldenaanpak, of die nu van de gemeente of van de Kredietbank komt, stressreductie als eerste moet aangepakt worden, alvorens over de rest van het traject te spreken;
- “Wat kan wel” de leidraad is bij beslissingen. Maastricht zoekt de randen van de regelgeving op door creatief en innovatief te zijn;
- Maastricht meer ruimte geeft aan schuldhulpverleners om maatwerk te leveren bijvoorbeeld via een bureaucratievrij budget;
- de mogelijkheden van een fonds voor het opkopen van schulden wordt onderzocht waarin ook andere betrokken maatschappelijke partijen deelnemen;
- laaggeletterdheid wordt tegengegaan. Dat geeft meer regie, kansen op participatie en werk. Initiatieven zoals het taalhuis juichen we toe;
- alle informatie van de gemeente (folders, brochures) is opgesteld in makkelijk te begrijpen Nederlands.

GroenLinks brengt laaggeletterdheid onder de aandacht. Zo zijn we, in antwoorden op onze vragen in de monitoring van het sociale domein, blij te horen dat de afdeling Sociale Zaken van de Gemeente Maastricht, steeds meer overschakelt op communicatie in Nederlands op A2 niveau. We erkennen zodoende dat er een relatie is tussen laaggeletterdheid en armoede, en vinden het dus een vanzelfsprekendheid dat informatie op een zo eenvoudig mogelijke manier wordt verspreid. Hier zullen we ons voor blijven inzetten.

Al met al wil GroenLinks de komende periode een trendbreuk in het aantal huishoudens in armoede zien. In 2016 leefden in Maastricht 16,1% van de gezinnen met een inkomen onder de 110% van het Sociaal Minimum, in Nederland was dat percentage 12,1%. Gezinnen met kinderen in de armoede verdienen de absolute prioriteit. Ieder kind dat in armoede opgroeit, is er wat GroenLinks betreft één te veel.

Zorg is altijd maatwerk

GroenLinks staat voor zorg die past, die zelfstandig functioneren mogelijk maakt, die laagdrempelig en nabij is. Zorgen doe je ook voor en met elkaar. Wij willen dat mensen zelf doen wat ze zelf kunnen en dat burgerinitiatieven die dat mogelijk maken gestimuleerd worden. Daarbij werken we vanuit vertrouwen. Als professionele inzet nodig is, beperken we de bureaucratie door de professional de ruimte te geven. De menselijke maat moet terug in de zorg. Wij willen zware, dure zorg voorkomen door vroegtijdige signalering en een beperking van het aantal betrokken professionals per gezin.

We horen steeds vaker dat mensen hun zorgen en kwaaltjes bij de huisarts uiten en dat blijkt dat achter de zorgen en kwaaltjes andere problemen schuilgaan: eenzaamheid, onverwerkt verdriet, schulden. Ook zien we in Maastricht vaker mensen met verward gedrag die voor zichzelf of anderen overlast en gevaar opleveren. De oplossing van dergelijke zorgen kan niet alleen van de gezondheidszorg komen. Daarvoor is juist een sociaal netwerk, een helpende hand bij de oplossing van de schulden, een luisterend oor bij verdriet nodig. GroenLinks vindt het daarom heel goed dat schotten tussen beleidsterreinen en budgetten verdwijnen en dat alleen de vraag van de burger centraal staat. Uit welk potje de hulp dan komt is niet relevant, als de hulp maar komt.

GroenLinks kiest voor:

- het (keukentafel)gesprek dat een open eerlijk gesprek is waarin wordt besproken welke hulp de burger nodig heeft. Iedere burger krijgt de hulp die hij/zij nodig heeft;

- een gemeente die in actie komt als mensen de regie niet goed zelf kunnen nemen. We laten mensen nooit aan hun lot over;
- ruimhartige ondersteuning van mantelzorg en mantelzorgers bijvoorbeeld in de vorm van een respijtvoorziening. Maar wij vragen ook aandacht voor de kinderen en partners van mantelzorgers;
- het actief informatie verstrekken over alle voorzieningen, via website, zorgloket, folders of huisbezoek. De website is informatief voor zowel burgers als voor professionals en bevat een actuele sociale zorgkaart. Daarop staan alle contactinformatie en mogelijkheden voor zorg en ondersteuning aangegeven;
- het stimuleren van manieren om mensen elkaar te laten helpen en ontmoeten. Bijvoorbeeld via 'ontmoetingsplekken' en andere buurtvoorzieningen zoals Athos Eet-Maakt-Doet, coöperatie Blauwdorp en het Wijkleerbedrijf Daalhof;
- goede opvang van dak- en thuislozen, jong en oud en dat betekent dus ook voldoende capaciteit in de hele zorgketen;
- goede training van iedereen die in de publieke ruimte actief is om signalen van zorgelijke verwarring te herkennen. Familie, burens, alle Maastrichtenaren moeten met signalen terecht kunnen bij een advies- en meldpunt personen met verward gedrag;
- goede bereikbaarheid van alle plekken en voorzieningen in de stad voor iedereen met een rolstoel of rollator, een visuele beperking of gehoorklachten.

Sport in beweging

Sport en bewegen zijn belangrijk voor iedereen is. Niet alleen is sporten gezond en ontspannend het draagt ook bij aan tolerantie, integratie en cohesie. De gemeente zorgt voor goede en betaalbare sportvelden, zwembaden en sporthallen. En geeft ook alle ruimte voor bewegen in de buitenruimte.

GroenLinks vindt dat:

- achterstallig onderhoud van gemeentelijke sportaccommodaties moet worden aangepakt;
- samenwerking tussen sportverenigingen en zorg- en onderwijsinstellingen meer stimulans nodig heeft. De verbinding wordt hierbij gemaakt met thema's rondom gezonde voeding en de naschoolse activiteiten kalender;
- er meer sportmogelijkheden moeten zijn voor mensen met een beperking. De gemeente zet daar actief op in;
- sport voor iedereen toegankelijk moet zijn. Het budget van het Jeugdsportfonds gaat omhoog;
- de gemeente aandacht geeft aan sporters die geen lid van een vereniging zijn, onder meer door aanleg van faciliteiten specifiek gericht op individuele sporters of door toegang tot de beschikbare sportaccommodaties;
- meer sport- en spelmogelijkheden in de openbare ruimte gerealiseerd moeten worden, zoals beweegtuinten of skatebanen. Bij aanleg en renovatie van wijken wordt al bij het planontwerp hiermee rekening gehouden;
- het belangrijk is dat sportverenigingen zorgen voor een breed, toegankelijk en betaalbaar sportaanbod. Dit moet gestimuleerd worden;
- iedereen moet kunnen sporten op zijn of haar eigen manier, plaats en tijd. Maastricht kiest dus onverminderd voor de breedtesport;

- grote professionele sportevenementen een economische activiteit zijn en deze moeten daarom ook volledig uit de toeristenbelasting worden bekostigd. De gemeente geeft geen financiële steun aan professionele sportclubs (zoals MVV), tenzij daarmee aantoonbaar talentontwikkeling en/of de breedtesport gestimuleerd worden.

3. HET OPEN MAASTRICHT

GroenLinks staat voor ieders vrijheid. In een open samenleving kun je zijn wie je bent en zeggen wat je vindt. Je voelt je er thuis en veilig. Een open stad is ook open naar de burens, in de heuvels en over de grenzen, binnen de euregio en binnen Europa, maar ook wereldwijd. Zoals Maastrichtenaren uitzwermen over de wereld, komen mensen vanuit de hele wereld naar hier - voor studie, voor werk, voor veiligheid, voor rechtvaardigheid. Zoals Maastricht altijd een kruispunt van wegen geweest is, zo is onze stad nog steeds verbonden met gebieden om ons heen en ver weg, door handel, door onderwijs, door migratie. Voor GroenLinks hoort die openheid bij het wezen van deze stad en kan een samenleving niet overleven zonder die openheid.

Maastricht leeft niet alleen van Maastricht - onze maakindustrie heeft wereldwijd klanten, de nieuwe nijverheid is internationaal, onze markten en winkels trekken klanten uit een ruime regio. Onze cultuur is gevoed door volkeren, talen en gebruiken van ver en dichtbij. Nog steeds komen mensen hierheen om mee te doen: van een Prins uit Ternaaien tot musici, dansers en acteurs. Onze onderwijsinstellingen kleuren de stad met studenten en stafleden uit de hele wereld. In onze wijken vestigen zich nieuwe medeburgers, eindelijk veilig na hun vlucht uit oorlog en geweld. Het zijn allemaal Maastrichtenaren, van geboorte of uit keuze, voor even of altijd. En in die stad komen toeristen met tienduizenden op bezoek, benieuwd en nieuwsgierig naar de beleving in deze open stad.

Diversiteit: iedereen is anders

Maastricht is een samenleving waar iedereen tolerant en solidair is met elkaar, ongeacht diens sociale, etnisch, seksuele of culturele achtergrond. Daarom wil GroenLinks meer initiatieven die toenadering tussen studenten, vluchtelingen en overige inwoners stimuleren. Dit vraagt om proactief handelen vanuit de gemeente om burgerparticipatie op het gebied van diversiteit te bevorderen. GroenLinks wil discriminatie voorkomen en bestrijden. We werken aan verdraagzaamheid en zorgen voor ruimte voor minderheden.

GroenLinks kiest voor:

- het bestrijden van racisme, discriminatie en seksisme in intensieve samenwerking met de Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg);
- een personeelsbestand van de gemeente dat een afspiegeling is van de lokale samenleving;
- diversiteit als subsidievoorwaarde. Alle instellingen die subsidie van de gemeente Maastricht ontvangen, gaan werk maken van diversiteit;
- het actief benaderen van buurtnetwerken met het verzoek om bijeenkomsten te organiseren en taallessen.
- jaarlijks onderzoek van de gemeente op het gebied van emancipatie en diversiteit. Zo vergroot de ambtenarij haar kennis en komt dit ten goede aan de beleidsontwikkeling.

Op initiatief van GroenLinks werd in de aanloop naar het Roze Jaar (Maastricht Colours You) het Maastrichtse Regenboogzebrapad aangelegd. Daarmee heeft Maastricht zich in een mondiale traditie geplaatst van steden als Sydney, Vancouver, Brighton en Utrecht. De bedoeling is dat voorbijgangers letterlijk en figuurlijk stil staan bij de boodschap dat iedere bezoeker aan en inwoner van onze stad welkom is in Maastricht, ongeacht afkomst, geslacht, seksuele voorkeur, religie of politieke denkbeelden. Het Regenboogzebrapad ligt op het Vrijthof, want er is geen betere plek voor deze boodschap dan in het hart van onze stad. Maastricht was daarmee lichtend voorbeeld in Limburg, want ook in onder andere Sittard-Geleen, Roermond en Venlo zijn inmiddels Regenboogzebrapaden aangelegd.

Kunst verrijkt het leven

GroenLinks is trots op het lokale culturele erfgoed en wij willen daar goed voor zorgen. Bij een open stad hoort ook een bruisend cultureel aanbod. Kunst stelt vragen bij wat we denken zeker te weten. Kunst verbeeldt werelden die er niet zijn. Kunst verrijkt ons leven en geeft glans aan ons bestaan. Maar kunst kan ook bijdragen aan ontspanning, ontmoeting en zelfontplooiing, bijvoorbeeld als mensen zingen in een koor, schilderles nemen of dansen in een groep. We bieden kunstenaars de ruimte. We willen meer aandacht voor kunst- en cultuureducatie. GroenLinks vindt het belangrijk dat alle kinderen al jong toegang hebben tot cultuur - onafhankelijk van het inkomen van hun ouders. En de lokale omroep speelt een grote rol in het onder aandacht brengen van het cultureel aanbod bij inwoners in Maastricht en omstreken.

De culturele infrastructuur is professioneel en krachtig, maar nog sterk afhankelijk van de gemeentelijke overheid. De stad is rijk aan kunstvakonderwijs en heeft een theater, musea en een goede bibliotheek. Voor de ontwikkeling ervan is het belangrijk dat deze partijen zo autonoom mogelijk hun koers bepalen. Dan zullen creativiteit, innovatie en ondernemerschap pas echt gaan groeien.

GroenLinks wil dat:

- Maastricht een stadscurator krijgt die straatkunst in de hele gemeente bevordert;
- urban art gefaciliteerd en mogelijk gemaakt wordt, want we willen geen verloedering, maar wel kunst;
- bewoners kunnen kiezen voor meer kunst in de openbare ruimte;
- kunst en cultuur bij alle beleidsontwikkeling aandacht krijgt; beide zijn immers manieren om de dialoog met de stad aan te gaan en daarmee het beleid te laten landen;
- kunst helpt als preventieve aanpak in de zorg en kunstenaars worden ingezet bij participatiebeleid en het onderwijs;
- kunstactiviteiten ook plaatsvinden vanuit de buurt. Dit doen we door het ontwikkelen van buurtcultuurfondsen;
- de cultuurmakelaar beter wordt gepositioneerd als bemiddelaar tussen vraag en aanbod;
- er samenwerking wordt gerealiseerd met diverse partijen om de inhoud van de oude stadsbibliotheek beter te bewaren en te onderhouden;
- er een museum voor industrieel erfgoed komt;
- het Natuurhistorisch Museum (NHM) wordt omgevormd tot een museum dat recht doet aan de grote waarde, ook internationaal, die de collecties van Centre Céramique (CC) en het NHM hebben. De samenwerking tussen de musea en de universiteit voor wetenschappelijk onderzoek en opleiding wordt bestendig en uitgebreid;
- Maastricht een sterke, moderne en onafhankelijke lokale omroep heeft;
- een cultuur- en schoolcoördinator wordt aangesteld binnen de gemeente;
- cultuur voor iedereen is: onze gemeente participeert in het Jeugdcultuurfonds dat kinderen uit armere gezinnen in staat stelt om bijvoorbeeld dans-, theater- of muzieklessen te nemen. Ook voor volwassenen met een laag inkomen zijn er kortingsmogelijkheden;
- De gemeente trekt zich terug uit de uitvoering en aansturing van de culturele infrastructuur. Het Theater aan het Vrijthof wordt onafhankelijk van de gemeente gemaakt.

Broedplaatsen zijn plekken in de stad waar ruimte wordt geboden aan culturele, creatieve en ambachtelijke ondernemers. Het zijn plaatsen waar innovatie plaatsvindt en waar starters hun plek vinden op zoek naar verdere ontwikkeling. Kenmerk van broedplaatsen is dat ze tijdelijk op een plek in de stad zijn gehuisvest en dat ze helpen die plek en daarmee dat deel van de stad verder te ontwikkelen. De broedplaatsen kunnen

zich ook verder ontwikkelen tot plaatsen waar allerlei ondernemende inwoners door *cross*verbanden innovatief werken. Broedplaatsen (en vrijplaatsen) dragen bij aan de culturele ontwikkeling en diversiteit van de stad. Daarom zijn ze ook zo van belang.

GroenLinks vindt dat:

- leegstaande panden ter beschikking worden gesteld aan kunstenaars en creatieven;
- het broedplaatsenbeleid verder moet worden uitgewerkt, waardoor de gemeente nog meer een faciliterende rol krijgt;
- bij de herontwikkeling van de locatie Landbouwbelang de huidige activiteiten ófwel onderdeel van die herontwikkeling worden, ófwel dat serieus wordt gezocht naar mogelijkheden tot herhuisvesting op een andere locatie binnen de gemeente Maastricht.

Internationaal denken & doen

Maastricht ligt midden in een regio van 5 miljoen mensen, met hetzelfde potentieel als de Randstad. Stimulering van onderwijs in Frans en Duits is voor Maastricht belangrijk. Ook de culturele uitwisseling met de euregio is noodzakelijk. Voor onze stad is een vitaal, sociaal Europa van levensbelang: we moeten al het mogelijke doen om de Europese agenda's meer te richten op de mensen en hun leefomgeving. Onze bemoeienissen met kerncentrale in Tihange laten zien dat we meer oog moeten hebben voor de euregio en in staat moeten zijn om steeds met de directe buurlanden, of buurgemeenten in gesprek te gaan. De infrastructuurverbindingen met België en Duitsland zijn noodzakelijk om een open stad te kunnen zijn.

De wereld stopt niet bij de gemeentegrens van Maastricht. Wij dragen ons steentje bij aan een eerlijke en duurzame wereld! Maastricht ontvangt studenten en werknemers uit de hele wereld en bieden vluchtelingen hier een nieuw thuis. Het is belangrijk dat onze burgers weten wat de rol van onze stad kan zijn en dat de steun die zij zelf bieden erkend wordt.

GroenLinks vindt dat:

- het Holland Expat Center hét aanspreekpunt wordt waar expats met hun vragen terecht kunnen;
- expats die zich in de stad vestigen de noodzakelijke informatie moeten krijgen over gemeentelijke belastingen en andere financiële verplichtingen, waardoor ze niet voor verrassingen komen te staan;
- kenniswerkers van over de grenzen volop de ruimte moeten krijgen en zij worden goed geïnformeerd over de gevolgen van in het ene land wonen en in het andere land werken;
- via de website, (sociale) media of duurzaamheidsevenementen meer aandacht wordt besteed aan de Global Goals (de opvolger van de Millenniumdoelen);
- uiterlijk in 2022 al haar producten en diensten duurzaam, diervriendelijk en fairtrade ingekocht worden;
- de gemeente voortvarend verder gaat met het verminderen van de eigen ecologische en sociale voetafdruk;
- de informatieverstrekking en dienstverlening van de gemeente moet maximaal aangesloten zijn op de digitale media;
- de gemeente spant zich dat iedere inwoner toegang heeft tot de digitale snelweg, is het niet thuis dan via buurtcentra, bibliotheken of andere voorzieningen.

Vluchtelingen welkom

Iedereen is welkom in onze stad. Een open samenleving betekent ook een gastvrije samenleving. GroenLinks vindt het belangrijk dat de gemeente, mensen die op de vlucht zijn voor oorlog of onderdrukking, een veilige haven biedt. De gemeente moet ervoor zorgen dat buurtbewoners, kinderen, studenten en personeel van bedrijven voorlichting krijgen over wat vluchteling zijn precies betekent en hoe de opvang eruit gaat zien, maar ook over de destructieve gevolgen van discriminatie en de vruchten die we als gemeente kunnen plukken van culturele diversiteit.

Als een vluchteling, in onze gemeente, een verblijfsvergunning krijgt, helpt de gemeente hem of haar zo snel mogelijk aan woonruimte en krijgt hij of zij integratiebegeleiding. GroenLinks pleit hierbij voor het verlenen van urgentie aan statushouders bij de eerste huisvesting. Gemeenten maken prestatieafspraken met woningcorporaties om het woningaanbod zodanig op peil te houden dat deze voorrangregel geen grote extra wachttijden voor andere woningzoekenden oplevert.

De kwetsbare positie van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers) is de afgelopen tijd weer prominent op de agenda gekomen. GroenLinks pleit voor goede opvang en begeleiding voor deze groep, en daarnaast voor actieve inzet van de gemeenten voor 18+ arrangementen. Initiatieven als het Kinderparadon en de Vluchtkerk laten echter zien dat het asielbeleid in Nederland nog lang niet op orde is. In onze gemeente laten we uitgedeeden die in fysieke of psychische nood verkeren niet vallen.

Na afwijzing van een aanvraag voor een verblijfsvergunning (inclusief bezwaar- en beroepsprocedure) dient de asielzoeker zo snel mogelijk terug- of door te reizen naar het land van herkomst of een land dat wel plek wil bieden. Een logisch sluitstuk van een eerlijke asielprocedure. Maar: er zijn altijd situaties waarin uitgedeeden om welke reden dan ook echt (nog) niet weg kunnen. GroenLinks vindt dat gemeenten in die situaties actief maatwerk moeten leveren (bed, bad, brood e.d.), gekoppeld aan de inzet om vertrek alsnog mogelijk te maken

In antwoord op vragen van GroenLinks, liet het College van B&W in september 2017 weten de dienst 'Terugkeer en Vertrek' te zullen aanspreken op de wijze van uitzetten van jonge Afghanen. In zeker één geval is de Dienst er daarbij toe overgegaan mensen midden in de nacht te overvallen en van hun bed te lichten. Dit is een schending van de afspraak die op voorspraak van GroenLinks in 2010 is gemaakt, dat er bij uitzettingen in ieder geval niet op een dergelijke manier zou worden gehandeld. GroenLinks blijft zich inzetten voor een humaan vluchtelingenbeleid.

GroenLinks wil dat:

- vluchtelingen direct na aankomst in de gemeente beginnen met een taal cursus en met (vrijwilligers-)werk om de integratie te versnellen;
- in de buurt netwerken taal cursussen worden gegeven zodat asielzoekers en statushouders snel participeren in de buurt;
- ook onze gemeente meedenkt én meedoet aan de opvang van vluchtelingen, in nauw overleg met bewoners;
- als een vluchteling een verblijfsvergunning krijgt, de gemeente hem of haar helpt zo snel mogelijk aan woonruimte en krijgt hij of zij integratiebegeleiding;
- de gemeente budget beschikbaar stelt voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers (bijv. door training) en het, financieel, waarderen van het vrijwilligerswerk bij integratiebegeleiding;
- uitgewezen asielzoekers in nood van de gemeente ondersteuning en tijdelijke opvang krijgen;
- er meer mogelijkheden voor (vrijwilligers)werk voor asielzoekers zijn;
- jonge immigranten extra aandacht krijgen;

- afgewezen asielzoekers in staat worden gesteld om op een humane manier terug te keren naar het land van oorsprong.

Studentenstad

Maastricht is lange tijd een stad met studenten geweest en heeft de ambitie om een echte studentenstad te worden. Hierbij spelen de universiteit en hogescholen een essentiële rol. De universiteit levert een enorme bijdrage aan de sfeer, cultuur en ontwikkelingen in de stad. Hoewel het begrijpelijk is dat studenten na hun studie een andere plek zoeken om te wonen en te werken, zou Maastricht als stad meer kunnen betekenen voor pas afgestudeerden. Maastricht zou een stad moeten zijn waar naast de studentencultuur juist de verbinding met het werk tot stand kan komen. Door organisaties, die studenten en werk aan elkaar te verbinden, ruimte te geven en ontwikkelingskansen te vergroten.

In 2013 is Maastricht gestart met een actieprogramma 'Student en Stad'. Uit dit project zijn verschillende goede resultaten gekomen. Zo kunnen studenten via de website Mymaastricht.nl (in het Engels) bruikbare informatie krijgen.

Het studentenproject 'Match' verder spant zich in om maatschappelijke betrokkenheid van studenten in de stad en de omliggende regio te vergroten. En er is een Housing Helpdesk gekomen die belangen van studenten behartigt en, indien nodig, namens studenten procedeedt bij de huurcommissie. GroenLinks is blij met de resultaten tot dusver en vindt belangrijk dat het vervolg van het actieprogramma 'Student & Stad' als doel moet hebben om inspanningen te leveren om studenten volwaardig burger van onze gemeente te laten voelen. Toekenning van structurele subsidie, voor genoemd actieprogramma, is daardoor voor GroenLinks bespreekbaar.

Er zijn relatief veel kunststudenten in de stad. Door het conservatorium, de kunstopleidingen, en de toneelopleiding is Maastricht een stad bij uitstek die door zijn studenten een levendige cultuur kan vormgeven. Het is belangrijk dat in de stad kan worden beleefd wat binnen de opleidingen wordt geleerd. Je zou willen beleven dat “het” in Maastricht gebeurt. In Maastricht studeren ook veel internationale studenten, van binnen en buiten de EU. Wij vinden het belangrijk dat ook zij zich verbonden voelen aan de stad. Internationale studenten hebben ontegenzeggelijk een meerwaarde op cultuur en sociaal vlak. Door een keur aan uitgaansgelegenheden, culturele hotspots, woongelegenheden en voorzieningen voor studenten kan Maastricht van plaats zes naar de top drie op de ranglijst van studentensteden schuiven.

Voor zowel aankomende, zittende als afstuderende studenten is het van groot belang om de studenten te verbinden met zowel de samenleving als de economie van Maastricht en de Euregio. Hierdoor blijft de kennis in de regio en dat draagt bij aan de ontwikkeling van de regio en de verbetering van de welvaart en welzijn.

GroenLinks wil dat:

- relevante informatie op de website van de gemeente goed vindbaar moet zijn;
- de gemeente actiever EU studenten moet stimuleren zich te registreren bij de gemeente en dat zij ook gaan stemmen tijdens de (gemeenteraads)verkiezingende verbinding van studie naar werk gestimuleerd wordt;
- het opzetten van een startup minder bureaucratisch wordt en de informatieverstrekking over wetten en regelgeving moet beter. Dit moedigt studenten aan om in Maastricht te blijven, en komt de werkvoorziening ten goede;
- het aantrekken van en lobbyen voor nieuwe bedrijvigheid aansluit bij het profiel van de onderwijsinstellingen van de stad en regio.

Eén vijfde van alle Maastrichtenaren is student en dat wordt over enkele jaren zelfs een kwart. Veel van die studenten wonen ook in de stad en dat merken we! In veel buurten, vooral “binnen de singels”, worden veel kamers verhuurd. In sommige buurten is het aantal verhuurde kamers explosief gegroeid. En dat leidt tot problemen. Afval, fietsen en geluidsoverlast zijn in sommige straten een serieus probleem. Integratie van studenten in een wijk waar ook gezinnen wonen is lastig, zeker als studenten hier maar een klein jaar wonen voor hun master en onze taal niet spreken. GroenLinks is voor een adequaat huisvestingsbeleid dat de druk op overbelaste buurten vermindert, maar dat tegelijk een warm welkom blijft voor de studenten die onze stad levendig en bruisend houden.

GroenLinks vindt dat:

- regels gesteld moeten worden voor het aantal panden waarin kamers verhuurd mag worden en er eisen moeten worden gesteld aan de voorzieningen in die panden voor huisafval en fietsen;
- verhuurders aangespoord moeten worden nog veel meer dan nu te gaan werken met het keurmerk prettig wonen. Zo wordt voor studenten die op zoek zijn naar een kamer duidelijk wie de huisjesmelkers en malafide huiseigenaren zijn, en welke kamerverhuurders ze best links laten liggen;
- studentenplatforms zoals Match die zorgen voor meer informatie voor aankomende internationale studenten structureel gesubsidieerd moeten worden;
- het beheer van kamerbewoning onderdeel van het exploitatiemodel van de verhuurder moet worden. Dus geen huisjes melken en vervolgens de sociale problemen door de samenleving laten oplossen;
- een aantal grotere, clustergewijze projecten van studentenkamers gerealiseerd moeten worden waardoor de druk op de buurten verminderd kan worden. In deze campusachtige opzet kunnen ook specifieke faciliteiten, zoals sport- en culturele voorzieningen, gerealiseerd worden;
- campuslocaties ook goedkope kamers moeten aanbieden en niet alleen de duurdere kamers met een hoog voorzieningenniveau, zoals The Student Hotel;
- voorkomen moet worden dat de buurten binnen de singels een hoge concentratie van goedkopere en kwalitatief slechtere kamers krijgen.

Actief burgerschap!

GroenLinks wil dat inwoners samenwerken met hun gemeente. Maastricht heeft op het gebied van burgerparticipatie veel bereikt door inwoners mee te laten denken over een nieuwe stijl van vergaderen door de raad en door de ‘right to challenge’ mogelijk te maken. Het is nu zaak om burgerparticipatie verder te stimuleren met onder andere een burgerbegroting. Door de drempel te verlagen voor initiatieven zijn inwoners, die voorheen niet of nauwelijks betrokken waren met lokale politiek, meer geneigd om actief te participeren in en vervolgens feedback te geven op het politiek proces. Hierbij staan inwinnen van informatie, uitwisseling van argumenten, tijd voor overleg en een gezamenlijke zoektocht naar oplossingen en posities centraal.

GroenLinks heeft vertrouwen in de creativiteit en betrokkenheid van de Maastrichtenaren. De laatste jaren is duidelijk geworden dat er meer gevraagd wordt van mensen, hun directe omgeving en de buurt en er steeds vaker een beroep gedaan wordt op samenwerking en solidariteit. Het idee “het moet anders, het moet samen” is door de burgers opgepakt.

Maastricht werkt ook actief mee aan nieuwe initiatieven van burgers ter verbetering van hun eigen buurt. En het is belangrijk om ook samen te werken met andere gemeenten. De menselijke maat is daarin altijd ons eerste uitgangspunt: de gemeente moet zo dicht mogelijk bij haar burgers staan. GroenLinks vindt het dan ook belangrijk dat er ‘van sturing naar faciliteren’ wordt gegaan. Want wil de gemeente initiatief ondersteunen, dan moet zij faciliteren in middelen en dienstbaarheid.

In de gemeente Maastricht ziet men momenteel ruim zestig verschillende burgerinitiatieven, gerund door 25.000 vrijwilligers. GroenLinks juicht de vele particuliere zorg- en buurtacties toe. Van de burenhulp 'Veur elkaar' in Pottenberg en Mariaberg tot Coöperatie Blauwdorp. Van de vele buurthuis kamers tot de fietsenopknappers van Fietsbank Maastricht; initiatieven die al dan niet met gemeentelijke subsidie floreren.

GroenLinks wil dat:

- burgerparticipatie wordt gestimuleerd: burgers worden als zorgvragers, vrijwilligers, buurtbewoners of vanuit cliëntenorganisaties actief betrokken bij het ontwikkelen en uitvoeren van het welzijns- en zorgbeleid. Burgers worden betrokken bij het benoemen van de problemen.
- bewoners worden gestimuleerd om gebruik te maken van hun 'right to challenge'; manieren waarbij burgers gemeenten uitdagen en ruimte krijgen om initiatief te nemen of voorzieningen te organiseren of beheren.
- Maastricht een eigen burgerbegroting krijgt. Iedere bewoner kan zodoende meepraten over de keuze van thema's die hun directe leefomgeving beïnvloeden, de hoeveelheid geld per thema, en de projecten die per thema worden uitgevoerd.
- vrijwilligers en mantelzorgers beloond worden en in hen geïnvesteerd wordt;
- inwoners van Maastricht in een vroeg stadium al kunnen meepraten over belangrijke beslissingen en daadwerkelijk invloed hebben;
- zoveel mogelijk inwoners betrokken worden bij de stad en daarom gaan we experimenteren met verschillende manieren van inspraak. We denken aan 'citizen conference' à la G1000, burgerbegroting, burgerjury.

In de lente van 2017 maakte de fractie kennis met het Antwerpse model van de Burgerbegroting. In het debat van de Kadernota op 10 juli 2017 hield GroenLinks een pleidooi om in Maastricht een soortgelijke begroting in te voeren: "Meepraten, met elkaar praten, mee beslissen, onze Maastrichtenaren zelf regie geven"; dat lijkt GroenLinks een prachtige kans!

Smart City Maastricht

Smart Cities zijn steden die digitalisering (data) en technologische innovaties inzetten om leefbaarheid, duurzaamheid, bereikbaarheid, welzijn en economische ontwikkeling te vergroten. De gemeente kan met technologie de stad beter aansturen en haar grip vergroten op maatschappelijke vraagstukken. Dat ook Maastricht zich verder ontwikkelt tot een smart city is logisch en onvermijdelijk. Het biedt kansen voor werkgelegenheid, innovatie en het vinden van oplossingen voor (maatschappelijke) problemen. Maar er is ook een keerzijde: digitale voorzieningen in de stad, waar de overheid geen rol in heeft, nemen toe. Maar wat als je als burger niet zo 'smart' bent? Wanneer is datagebruik nog veilig en wettelijk en ethisch verantwoord? We willen niet dat Google, Facebook of andere tech-bedrijven de regie over nemen in onze stad. Dit zijn vragen, en zorgen, waar ook Maastricht een antwoord op moet formuleren.

GroenLinks wil dat:

- de gemeente een visie en beleid ontwikkelt om zo actief regie te blijven voeren over de ontwikkeling als Smart City;
- de inwoners van Maastricht erop kunnen vertrouwen dat zij zo min mogelijk door de overheid in hun privacy worden geschonden. De gemeente stelt daarom ook een gegevensbeschermers ('data protection officer') aan zodat de informatie van inwoners privé is en blijft.

Openbare orde en veiligheid

GroenLinks wil dat we sámen zorgdragen voor een veilige woon- en leefomgeving. Onveiligheid en intolerantie verkleinen de ruimte voor verschillen in een samenleving. Om de veiligheid op straat te waarborgen, moet de politie daadkrachtig optreden tegen overlast en criminaliteit. Het is ontoelaatbaar dat inwoners zich onveilig voelen in hun eigen omgeving of dat ze worden weggepest of mishandeld. Samen met de politie moet de gemeente werken aan veilige buurten en ingrijpen daar waar het misgaat. Maar het voorkomen van criminaliteit is nog beter. We zetten in het bijzonder in op het voorkomen van problemen als gevolg van radicalisering en polarisatie. Want we zijn trots op onze open en vrije samenleving: die waarden moeten we beschermen.

GroenLinks wil dat:

- Er voor elke wijk een wijkveiligheidsplan komt. Samen met bewoners en politie identificeert de gemeente onveilige punten en door samen te werken zoeken we effectief naar oplossingen;
- rechtstreeks contact tussen gemeente en burgers en tussen inwoners onderling bevorderen. We willen in Maastricht naast de buurtnetwerken meer wijkagenten, inclusief studentenagent, die de buurten en hun bewoners kennen;
- buurtgenoten bij kleine problemen en conflicten een beroep kunnen doen op een buurtbemiddelaar;
- radicalisering wordt tegengaan door een sterk signaleringsnetwerk via het inzetten van buurtnetwerken, overleg met scholen en jongerengroepen;
- alles gedaan wordt om huiselijk geweld tegen vrouwen, mannen, kinderen en ouderen aan te pakken en te voorkomen;
- streng wordt toegezien op handhaving van de leeftijdsgrens voor verkoop van alcohol (en andere drugs) aan minderjarigen;
- jaarlijks vuurwerkvrije zones worden aangewezen door de gemeente, te beginnen bij winkelcentra of zieken- en verzorgingshuizen. Op Oudejaarsnacht verzorgt de gemeente zelf een grote vuurwerkshow. Uiterlijk in 2022 is het zelf, particulier, afsteken van vuurwerk in Maastricht niet langer toegestaan.

GroenLinks is vóór legalisering van softdrugs. Maastricht draagt bij aan de beweging voor legalisering en werkt actief mee aan landelijke experimenten op dit terrein. Wij blijven ons inzetten voor het spreidingsbeleid. Het ingezetenen criterium moet overboord: het criminaliseert bezoekers van buiten Nederland en maakt het onnodig moeilijk voor de Nederlandse bezoekers van onze stad om een coffeeshop te bezoeken. Bovendien wordt het meer als stok gebruikt om coffeeshops mee dicht te slaan dan wat anders. Zolang roken (sigaretten/pijp) in de openbare ruimte toegestaan is, is GroenLinks tegen een blowverbod in de openbare ruimte.

Helaas komen er ook in Maastricht steeds meer signalen dat inwoners met vormen van ongewenste (seksuele)straatintimidatie te maken krijgen. Elk signaal van (seksuele) intimidatie in Maastricht is zorgwekkend en ongewenst en geen enkele vorm van intimidatie mag worden getolereerd.

GroenLinks vindt dat:

- de gemeente in samenwerking met onderwijsinstellingen en andere partners beleid over bewustzijn en preventie rondom seksueel overschrijdend gedrag verder gestalte geeft;
- elk verzoek tot handhaving of strafrechtelijk ingrijpen serieus wordt genomen;
- handhavers en politie moeten meer training krijgen om het bewustzijn over seksuele intimidatie te vergroten.

In de zomerperiode van 2017 sprak GroenLinks met vertegenwoordigers van 'consent matters'. Een groep

studenten doe zich als doel heeft gesteld (ongewenst) seksueel gedrag onder de Maastrichtse bevolking bespreekbaar te maken. We schrokken van de vele getuigenissen die blijk geven over toenemende vormen van intimidatie. Reden voor GroenLinks om samen met CDA en D66 een motie voor te bereiden waarin het College wordt gevraagd om samen met betrokken ketenpartners een breed palet aan maatregelen en voorstellen op te stellen om hierin verandering te brengen.

Preventie alleen is jammer genoeg niet altijd voldoende. Indien nodig moet er ook opgetreden worden. GroenLinks wijst dit niet af maar is wel kritisch en de burgerlijke vrijheden moeten altijd behouden blijven. Cameratoezicht, preventief fouilleren, gebiedsontzeggingen en samenscholingsverboden worden alleen toegepast in situaties waarin niets anders helpt en onder strenge voorwaarden. Indien niet langer op een bepaalde plek noodzakelijk, worden camera's ook weer verwijderd. Mosquito's worden in geen geval toegepast. De mogelijke gehoor- of gezondheidsschade die dit bij kleine kinderen teweeg kan brengen, doordat nietsvermoedende ouders de pieptonen zelf niet horen en te lang met hun kinderen in de nabijheid van de mosquito blijven staan.

4. BESTUUR EN ORGANISATIE

Bestuur

De samenleving verandert snel. We willen dat de sturende overheid verandert in een faciliterende overheid. Daarvoor is het nodig om het hele gemeentelijke apparaat een cultuurverandering te laten doormaken. Dat kost tijd. De gemeente levert kwaliteit. Het liefst met ambtenaren met een vast contract. Waar dat effectiever is met behulp van externe adviseurs. Maar wij zijn tegen draaideurconstructies.

Maastricht is een centrumgemeente en werkt samen met de regiogemeenten. Steeds meer taken worden via de Wet Gemeenschappelijke Regelingen georganiseerd. Hiermee kan de slagkracht vergroot worden maar de keerzijde is wel dat de democratische controle door de gemeenteraad steeds meer op afstand is gekomen. Dit is een onwenselijke ontwikkeling. Een kritische herbeschouwing van de gemeenschappelijke regelingen, en de organisatie hiervan is gewenst. Een antwoord op dit democratische gebrek kan gemeentelijke herindeling zijn. De komende jaren komen er meerdere herindelingen op gang in onze provincie. Het lijkt onvermijdelijk dat op zeker moment ook naar het zuidwesten van de provincie gekeken gaat worden. GroenLinks wijst herindelingen niet af.

Financiën

GroenLinks kiest voor gezonde overheidsfinanciën. De financiële situatie van de gemeente Maastricht is niet slecht maar de gevolgen van de diverse decentralisaties zijn goed voelbaar en bij ongewijzigd beleid en financiering vanuit Den Haag zullen keuzes gemaakt moeten gaan worden. Ook is duidelijk dat de uitdagingen voor de komende jaren groot zijn, zoals onze klimaatdoelstellingen, en dat robuuste financiering noodzakelijk is. Idealiter wordt dit gerealiseerd zonder de gemeentelijke lasten voor de inwoners te laten stijgen. Als dit dan toch onvermijdelijk is dan staan wij voor het principe dat de sterkte schouders de zwaarste lasten mogen dragen. Maar dit betekent ook dat naar bijvoorbeeld de toeristenbelasting, de OZB of de tarieven voor parkeervergunningen gekeken moet worden. Als bezuinigingen noodzakelijk zijn, staan wij voor de bescherming van de kwetsbaren in de samenleving en kijken wij eerder naar bijvoorbeeld de noodzakelijkheid of frequentie van specifieke evenementen in de stad en de kosten daarvan (zoals handhaving en toezicht).